

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫНЫН СУДЬЯЛАР
КОЛЛЕГИЯСЫНЫН
АНЫКТАМАСЫ**

Исмаилова Замира Мовзеровнанын кайрылуусун өндүрүшкө
кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2019-жылдын 9-апрели

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: Ч.О. Осмонова, А.О. Нарынбекова, К. Абдиев, сот отурумунун катчысы С.А. Джолгокпаеванын катышуусунда Исмаилова Замира Мовзеровнанын кайрылуусун карап чыгып, төмөнкүлөрдү

Т А П Т Ы:

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына 2019-жылдын 26-февралында З.М. Исмаилованын Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 1155-статьясын Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 20-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп табуу жөнүндө өтүнүчү келип түшкөн.

Кайрылуучу өз кайрылуусунда, 1984-жылдын 27-майында анын атасы-Абдурахимов Мовзер Халмурзаевич Ош шаарынын Мамыров көчөсүнүн (мурдагы Наукат көчөсү) № 49 дарегинде жайгашкан турак жайдын, өзүнө тиешелүү $\frac{1}{2}$ бөлүгүн, Ош шаарынын 3-Ош Мамлекеттик нотариалдык кеңсенин нотариусу Байматова Р.А. тарабынан күбөлөндүрүү менен, ага, тактап айтканда кайрылуучуга, керээз катары калтырганын, ал эми атасы Абдурахимов М.Х. 1997-жылдын 29-ноябрында каза болгондугун көрсөтөт.

Мурасты кабыл алуу үчүн 6 айлык мөөнөттү өткөрүп жибергендигине байланыштуу, 2012-жылдын 13-сентябрында Ош шаарынын Мамлекеттик нотариалдык кеңсесинин токтому менен мурасты кабыл алуу боюнча нотариалдык аракетти жүргүзүүдөн баш тартылган.

Буга байланыштуу, кайрылуучу З.М. Исмаилова Ош шаардык сотуна Ош шаарынын Мамлекеттик нотариалдык кеңсесине карата мурасты кабыл алуу үчүн жетиштүү болгон кошумча мөөнөттү белгилөө жөнүндө доо арызы менен кайрылганын белгилейт.

2014-жылдын 25-сентябрында Ош шаардык сотунун чечими менен З.М. Исмаилованын жогоруда аталган доо арызын талашылып жаткан ченемге ылайык, тактап айтканда эгерде мураскор белгиленген мөөнөттө Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 1153-статьясында каралган аракеттерди жасабаса, ал мурасты кабыл алган жок деп эсептелгендиктен, канааттандыруусуз калтырган.

Кайрылуу субъекти Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 20-беренесинин 1-бөлүгүнө ылайык Кыргыз Республикасында адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктерин жокко чыгаруучу же кемсинтүүчү мыйзамдар кабыл алынбашы керек деп көрсөтүлгөнүн жана бул конституциялык ченемдин мааниси боюнча адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндигин чектөөчү же жокко чыгаруучу мыйзамды кабыл алууга тыюу салынышы керек эле деп көрсөтөт.

Мындан тышкары, кайрылуунун ээси З.М. Исмаилова Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 1119-беренесине жана 1127-беренесинин 1-бөлүгүнө шилтеме жасап, керээз мурас калтыруучунун түздөн-түз эрк-ниети болгондуктан, керээз боюнча мураскордун укуктары эч кандай мөөнөт жана башка шарттар менен чектелбөөгө тийиш деп эсептейт.

Арыз берүүчүнүн пикиринде, талашылып жаткан ченемдин талаптары боюнча керээз боюнча мураскорлордун мураска ээ болуу укугун чектеп, жана ошондой эле мурасты убагында кабыл албагандыгын факт катары

белгилеп, керээзди жокко чыгаруу же керээз боюнча мураскердин укугунан ажыратууга жатат деп эсептөөгө болбойт. Башкача айтканда, кайрылуу субъектиси М.Х. Абдурахимовдун түздөн-түз эрк-ниети менен З.М. Исмаиловага калтырылган керээзи жана анын керээз боюнча мурастоо укугу талашылып жаткан ченем менен чектелип, анын натыйжасында М.Х. Абдурахимовдун эрки аткарылбай жаткандыгын белгилейт.

Жогоруда баяндалгандардын негизинде, арыз берүүчү Кыргыз Республикасынын Граждандык кодексинин 1155-статьясын Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 20-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп табууну суранат.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы кайрылууну изилдеп чыгып, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүү жүргүзгөн судья Ч.О. Осмонованын маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 97-беренесинин 7-бөлүгүнө ылайык Конституция тарабынан таанылган укуктар жана эркиндиктер алар тарабынан бузулуп жатат деп эсептелсе ар бир адам мыйзамдын жана башка ченемдик укук актыларынын конституциялуулугун талашууга укуктуу.

Бул конституциялык орнотмодон жарандардын жана башка жеке юридикалык жактардын мыйзамдар жана башка ченемдик укуктук актылар менен Кыргыз Республикасынын Конституциясынын экинчи бөлүмү менен каралган адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктери бузулган же бузула турган учурда Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына кайрылуу укугу пайда болору келип чыгат.

Бирок кайрылуу субъектиси талашылып жаткан ченем Кыргыз Республикасынын Конституциясы менен кепилденген адамдын жана

жарандардын конкреттүү түрдө кайсы укугун жана эркиндиктерин чектеп жаткандыгын билдирген эмес.

Ал эми «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 24-беренесинин 2-бөлүгүнө ылайык мыйзамдын, башка ченемдик укуктук актынын, Кыргыз Республикасы үчүн күчүнө кире элек эл аралык келишимдин же Конституцияга өзгөртүүлөр тууралуу мыйзамдын долбоорунун Конституцияга ылайык келүүсү жөнүндөгү маселеде күмөндүүлүктүн пайда болуусу - ишти кароого негиз болуп эсептелет.

Ченемдик укуктук актылардын конституциялуулугунун презумпциясы ченемдик укуктук актынын конституциялуулугундагы күмөндүүлүктүн талашылып жаткан ченемдин жөнгө салуу предмети менен конституциялык орнотмолордун бузулушунун ортосундагы байланышын көрсөтүүчү укуктук мүнөздөгү жүйөлөр менен тастыкталышын талап кылат.

Буга байланыштуу, З.М. Исмаилова өзүнүн өтүнүчүндө талашылып жаткан ченемдин Кыргыз Республикасынын Конституциясынын адамдын жана жарандардын укуктарына жана эркиндиктерине байланышкан талаптарына ылайык келүүсү жөнүндөгү маселеде күмөндүүлүктүн бар экендигин тастыктаган укуктук негиздеме келтирген эмес.

«Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 25-беренесинин 3-бөлүгүнүн 6-, 9-пункттарына ылайык кайрылууда тарап өзүнүн талабын негиздеген жана өзү берген фактыларды ырастаган жагдайларды жана кайрылуучунун коюлган маселе боюнча көз карашын жана анын Конституциянын ченемдерине шилтеме менен укуктук негиздемесин көрсөтүүгө тийиш.

Жогоруда аталган тыянактардын негизинде, «Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө» конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 1-

пунктун жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Исмаилова Замира Мовзеровнанын өтүнүчүн өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.

2. Өтүнүч арыз ээсине кайтарылып берилсин.

3. Аныктама Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

Ч.О. Осмонова

А.О. Нарынбекова

К. Абдиев